

cacions poc convincents.

Neix la dissidència tuareg: el Front Popular d'Alliberament de l'Azawad, que reprèn els atacs contra l'exèrcit, alguns elements del qual, partidaris de l'antic dictador, aprofiten la situació per incrementar el malestar i la confusió. L'exili, cap a Algèria, Níger i Mauritània, torna a ser l'única opció dels tuaregs. Més de 100.000 persones fugen del país.

El Pacte Nacional. El mes d'abril del 1992, el Govern i els moviments tuaregs signen el Pacte Nacional. Algèria i França hi fan de mitjanceres, però pels problemes entre aquests dos països, el representant francès, Edgar Pissani, ho fa a títol personal. El pacte, basat en els acords de Tamanrasset, no estableix gaires garanties de compliment internacional.

Aquest mateix mes hi ha les primeres eleccions democràtiques. Alpha Oumar Konaré és el nou president. Fins avui la situació al nord del país ha anat de mal a pitjor. El Pacte Nacional del 92 no s'aplica. Els conflictes del nord s'han agreujat i el futur és, més que mai, incert.

Xavier Montanyà

L'aigua sempre ha estat escassa al Sàhara. La desertització s'ha accentuat en els últims anys.

"Als organismes internacionals no els interessa el poble tuareg"

Aconseguir informació clara i fiable del moment present que viu el conflicte tuareg és molt difícil. Els tuaregs estan molt aïllats, la premsa pràcticament no en parla i les notícies que es difonen a Mali són molt confuses i tergiversades.

A París hem pogut parlar amb Hama Ag Sid'Ahmed, encarregat de les relacions exteriors del Moviment Popular de l'Azawad, i amb Odile Hardy, membre de Metges sense Fronteres, i presidenta d'Enfants de l'Adrar des Iforas. Hama Ag Sid'Ahmed és a França elaborant un projecte que presentarà al Govern de Mali per a la seva regió.

—*Què s'ha avançat des del Pacte del 1992?*

ODILE HARDY: No s'ha avançat gaire. Només hi va haver 640 combatents tuaregs que es van integrar a l'exèrcit malinès, però gairebé tots han desertat pels atacs de l'exèrcit i de les milícies Ganda Koy. Però en el Pacte hi havia més que la integració. Hi havia la creació d'una administració civil al nord del país, i no s'ha fet. Les poblacions no estan administrades, no s'han nomenat càrrecs públics. Continuen sense rebre de l'estat els serveis a

Hama Ag Sid'Ahmed, portaveu dels guerrillers tuaregs i Odile Hardy, de Metges sense Fronteres, parlen en aquesta entrevista dels greus moments que viu aquesta comunitat minoritària a l'interior de Mali.

què tenen dret, no hi ha escoles, ni dispensaris. Per al projecte de desenvolupament econòmic de la regió no s'ha vist ni un cèntim. Els diners que van servir per a fer tornar els refugiats han estat desviats, com sempre... És incompreensible que es facin promeses, se signin pactes i, després no es faci res.

—*Quina és l'actitud dels nous partits democràtics de Mali?*

ODILE HARDY: Han cregut que podrien aprofitar-se del Pacte. Particularment els militars que van ser enderrocats el 91, que només somnien a tornar al poder i que ho han aprofitat per fer créixer el descontentament entre la població, sobretot els sonrai i la població de l'Arc del Níger. L'exèrcit està darrere la formació de les milícies Ganda Koy, que ataquen els tuaregs. Com que no poden atrapar els tuaregs incontrolats, ataquen la població civil innocent: comerciants, dones i nens.

—*Quins són els objectius del MPA?*

HAMA AG SID'AHMED: L'objectiu inicial era de dir prou a la marginació, que se'ns tingués en compte en l'estructura de l'estat; volem gestionar els nostres propis afers en matèria

econòmica i social, i tenir representació política... Però els pactes no s'han complert. Hi ha hagut tantes matances en el règim de transició com en la dictadura.

—*El Govern no ha fet res per evitar els enfrontaments?*

HAMA AG SID'AHMED: Toumani Touré, durant la transició, deia que no podia dominar l'exèrcit. Un exèrcit clàssic s'ha de poder dominar i els qui no obeeixen han d'anar a la presó. No són bandes aïllades. No era justificable. En realitat, si passava això era perquè ho volia així.

—*I durant la democràcia ha persistit aquesta actitud?*

HAMA AG SID'AHMED: El president democràtic va dir que el pacte s'havia de respectar. Nosaltres vam dir: molt bé, si s'ha d'aplicar que s'apliqui, però de pressa. 640 tuaregs es van integrar a l'exèrcit. Semblava impossible, fins i tot per a nosaltres. Era com una aposta. S'havia de fer. Ningú no es creia que els tuaregs entràrem a les casernes amb els negres. I ho vam aconseguir. Però no es tractava d'entrar a les casernes i quedar-s'hi. El Pacte preveia que aquestes unitats esdevinguessin unitats operacionals al Nord. Els militars malinesos havien de marxar de les poblacions tuaregs. Això no s'ha fet. Els tuaregs es van quedar tancats a les casernes.

—*Quina explicació han donat de no complir l'acord?*

HAMA AG SID'AHMED: Deien que tenien problemes de mitjans. França va fer molt per posar en marxa aquestes unitats operacionals, va comprar 42 vehicles tot terreny i va crear un fons especial per pagar els sous d'aquests

Odile Hardy (a l'esquerra) i Hama Ag Sid'Ahmed:

"Som, per primera vegada a l'Àfrica, un moviment que no té ajuda de cap mena. Estem sols. Ens hem de protegir. S'ha d'empènyer el Govern de Mali fins al límit que digui, finalment, que no pot aplicar el Pacte, que nosaltres no tenim dret a un estatus especial. Si arribem a aquest punt, serà la guerra."

soldats durant un any, però l'exèrcit va desviar els diners... La gent es va desanimar, van aparèixer bandes tuaregs que operen soles i creen inseguretats. Però l'exèrcit també ho fa. Cada vegada que una d'aquestes bandes roba un cotxe, maten 50 tuaregs en lloc d'agafar els lladres.

—*Els francesos han deixat de controlar l'aplicació del Pacte?*

HAMA AG SID'AHMED: Nosaltres al principi volíem una comissió de seguiment de cinc estats, França, Burkina Fasso, Algèria i dos més, però no es va fer. França sostenia l'aplicació del pacte per posar pau a la subregió, però l'ambaixador de França no el va signar perquè estaven en males relacions amb Algèria.

ODILE HARDY: La mitjanceria de França no va anar fins al final. Per tant, no és una garantia. Només Algèria pot garantir l'aplicació del Pacte. Però això no basta. No hi ha un suport internacional prou fort.

—*Hi ha unitat entre els tuaregs dels diversos països?*

HAMA AG SID'AHMED: Hi ha molts contactes i una gran solidaritat, però no es pot dir que hi hagi unitat política. No es pot parlar de fer un estat tuareg. Cada grup vol participar activament en la vida política i cultural del seu país, conservant la seva cultura. Mantinent-se sempre tuaregs. No volem ser suprimits per una altra cultura. Tot i que estaria molt bé que hi hagués una unitat tuareg, no ho veig possible. No existeix.

—*La premsa de Mali va publicar aquest estiu que els tuaregs havien provocat una matança de cent persones, és cert?*

ODILE HARDY: La premsa d'allà és criminal. Han passat moltes coses. Els Ganda Koy han atacat els pobles tuaregs de l'Arc del Níger. El FIA va respondre i realment han atacat pobles negres i han massacrat la població en venjança pels seus morts. A continuació l'exèrcit els ha reprimits...; tothom es venja de tothom. La premsa de Mali excita la por entre les comunitats. Només cal veure el que diuen dels tuaregs, que violen les dones i esbocinen la gent. És increïble.

—*Hi ha influït la síndrome de Ruanda?*

ODILE HARDY: Ruanda ha creat un gran traumatisme en tots els pobles de l'Àfrica. El que ha passat a Mali des de la primavera no hauria succeït sense la guerra de Ruanda. S'ha multiplicat la por, l'adoctrinament i el desig de venjança. S'ha colpit la imaginació i l'inconscient col·lectiu de tota la població negra.

—*N'és el principal responsable el Govern de Mali, o n'hi ha més?*

ODILE HARDY: És molt complex. Jo crec que el cap de l'estat té interès a aplicar el pacte perquè hi hagi pau al nord. Però, d'una banda, la gent del sud, influïda per la premsa i l'oposició, pensa que si donen als tuaregs el que volen, com que Mali és molt pobre, ells en sortiran perjudicats. I, d'una altra, hi ha l'exèrcit, que vol mantenir l'administració militar al nord i venjar-se dels fracassos que els han ocasionats els tuaregs.

—*Compten amb alguna mena de suport internacional?*

ODILE HARDY: No. Als organismes internacionals, no els interessa el problema, perquè és una població molt petita. No són els kurds. Amnistia Internacional no fa una investigació *in situ*. L'ONU no s'hi implica gens, perquè és un problema massa subregional. L'Alt Comissariat pels Refugiats és més aviat pròxim al Govern de Mali. Les ONG grans pensen que no hi ha prou feina per a enviar-hi gent; a més a més, són nòmades, difícils de seguir.

—*Quines són les formes de lluita i l'estratègia actual del MPA?*

HAMA AG SID'AHMED: El diàleg és necessari. Cal utilitzar tots els mitjans polítics i totes les pressions possibles per aplicar el Pacte Nacional. Nosaltres sabem el que significa la guerra. Tuaregs, en moren cada dia, i els del sud no perden gran cosa. Som, per primera vegada a l'Àfrica, un moviment que no té ajuda de cap mena. Estem sols. Ens hem de protegir. S'ha d'empènyer el Govern de Mali fins al límit que digui, finalment, que no pot aplicar el Pacte, que nosaltres no tenim dret a un estatus especial. Si arribem a aquest punt, serà la guerra. És claríssim. No hi ha data límit, però és hora que tots els moviments tuaregs es retrobin i demanin la integració immediata.

Xavier Montanyà

A les 9 h
de dilluns a
divendres

Entrevistes
en profunditat

Sobre temes
d'actualitat

**LES TERTÚLIES
DE RÀDIO 9**

En rigorós
directe

Nova Temporada